

COMMENTAAR

Het monster verslagen

Nooit in de afgelopen vijftig jaar hadden jongeren zo'n gunstig vooruitzicht op een baan als nu. Het werkloosheidsmonster is verslagen en we beseffen niet half hoe dankbaar we hiervoor moeten zijn.

Oorlog is het vreselijkste wat een land kan overkomen. Als je dit buiten beschouwing laat, lijdt de bevolking het meest onder een crisis met hoge werkloosheid. Nooit was het zo erg als in 1935. Destijds zat bijna een op de vijf mannen zonder werk.

Je kunt je niet voorstellen in wat voor bittere armoede hun gezinnen moesten overleven. Ook begin jaren tachtig beleefde Nederland een deprimerende tijd. De werkloosheid piekte in 1983 tot boven de 10 procent en in Friesland was de situatie nog veel erger.

Werkloosheid is verdampt: dat biedt hoop voor jongeren

De 'verloren generatie' van toen voelde zich als paria behandeld. Geen uitzicht op werk leidde tot negativiteit en sociale onrust. Nog in 1989 werden in Friesland oefenprojecten opgezet voor 150 jonge, werkloze leraren, die uitzichtloos thuiszaten met hun ongebruikte pabo-diploma. Zo konden ze ruiken aan een baan, zonder salaris.

Kijk dan eens naar onze tijd: de werkloosheid zakt nu richting 3 procent, het laagste percentage sinds begin jaren zeventig. Het aantal mensen met een WW-uitkering daalde van 440.000 in 2014 naar 160.000 nu. Het doel dat vakbonden en politieke partijen decennia lang nastreefden is haast bereikt. Toch hoor je niemand juichen.

De negatieve zijde van de arbeidskrapte krijgt nu volop aandacht. Werkgevers kunnen geen personeel vinden. We

hebben te weinig mensen voor politie, onderwijs en de zorg. Ondertussen kunnen veel jongeren moeilijk een stageplaats bemachtigen. Sommige groepen stuiten op barrières en blijven hangen in slechtbetaalde baantjes als maaltijdbezorger.

Ja, dat is waar, maar laten we ook onze zegeningen tellen. Werkgevers moeten de komende jaren zwaar investeren in de begeleiding van jong personeel. Ze worden gedwongen om meer ouderen, gehandicapten en mensen met een buitenlandse achtergrond aan te nemen.

Dat is een geruststelling voor ouders die vrezen dat hun kind het later minder goed krijgt dan zichzelf. Hun zorgen over afkalkende welvaart en woningkrapte zijn misschien terecht, maar hun kroost heeft veel kans op werk. Er gaan zoveel mensen met pensioen dat de werkgelegenheid er – ook op de langere termijn – goed uitziet.

Gelukkig, want een baan biedt de meeste mensen zingeving, zelfvertrouwen, zelfstandigheid en maatschappelijke waardering. Werk is een samenbindend middel voor onze maatschappij en lost sociale problemen op.

Opmerkelijk genoeg vieren we geen feestje nu een van de grootste problemen van de laatste eeuw is verdampt. Optimisme is geen eigenschap waar ons land in uitblinkt: we concentreren ons liever op zaken waar het misloopt.

De rijksoverheid zou het ijzer moeten smeden nu het heet is. De druk op ons uitkeringssysteem neemt af. Nu kun je in de luwte onderzoeken hoe andere landen omgaan met arbeid en uitkeringen.

Hebben Scandinavische stelsels slimmere en socialere oplossingen voor mensen die langs de kant komen te staan? Zo ja, grijp dan nu de kans om hier in eigen land mee te experimenteren.

ERWIN BOERS
commentaar@lc.nl

gurbe

Dat binne gjin splutsjes

X-factor

Dorpsbelang Exmorra heeft bij het gemeentebestuur van Súdwest-Fryslân een verzoek ingediend om de naam van het dorp te mogen wijzigen. Voorzitter Xander van der Streek hoopt dat hij uit Sneek snel groen licht krijgt om de naam van het dorp te mogen veranderen in Xmorra. „Nu de *Leeuwarder Courant* is gestart met de serie *Van A tot Z* kunnen we als Xmorra ons dorp mooi op de kaart zetten. We zijn dan de enige plek in Friesland, ja zelfs in heel Nederland waarvan de naam met een X begint. Bij mijn weten is Xanten de dichtstbijzijnde plek met een X, maar dat ligt in Duitsland. Wij zijn er in ieder geval helemaal klaar voor en hopen dat de gemeente ons die X-factor zal gunnen.

Van bitch tot babycakes

TEKST JOSÉ HULSING
ILLUSTRATIE DJURA FERINGA

Op je zesde uitgemaakt worden voor bitch. Tijdens het gamen alsmaar hoer naar je hoofd geslingerd krijgen of vrouwonvriendelijke opmerkingen als 'ga terug naar de keuken'. Voortdurend *geteabagd* worden, wat betekent dat een tegenspeler in een online spel met het kruis van zijn eigen persoonage boven jouw gezicht gaat hangen.

Het gebeurde de vrouwelijke gamers die Iris van Kuik (24) uit Leeuwarden onlangs interviewde voor haar afstudeeronderzoek naar #metoo in de gamewereld, oftewel vrouwonvriendelijk gedrag tijdens *online multiplayer videogaming*. Van ongewenste versierpogingen (*goodmorning babycakes xxx*) tot seksistische haatuitingen, meisjes en vrouwen krijgen via hun headset en de chatfunctie heel wat naar hun hoofd geslingerd door voor hun onbekende, mannelijke tegenspelers.

Hoe anoniemer de omgeving, hoe meer misogyn gedrag. „Dit wordt ook wel online disinhbitie genoemd: online worden bepaalde dingen gezegd en gedaan die offline worden nagelaten. Het openlijk bekritisieren of seksualiseren van vrouwen lijkt daardoor binnen games meer voor te komen dan in een rechtstreeks offline contact tussen mensen. Dit geldt vooral als de ander in een game een onbekende speler is, een zogenaamde *random player*.”

Uit alle gesprekken die de student integrale veiligheidskunde aan de Thorbecke Academie had, blijkt dat vrouwenhaat in videogames, cybermisogynie genoemd, veelvuldig voorkomt. „Of vrouwen worden genegeerd tijdens het spel of ze worden seksistisch of gewelddadig bejegend.” En het erge is, vindt Van Kuik, dat veel vrouwen hier aan gewend zijn geraakt. „Ze hebben er van jongs af aan mee te maken en zijn het haast normaal gaan vinden.”

Lector Joyce Kerstens – Van Kuiks begeleider namens de onderzoeksgroep Cybersafety

Ze worden genegeerd, beledigd, vernederd en bedreigd. Tijdens een potje online gamen met onbekenden krijgen vrouwelijke spelers heel wat haat over zich heen.

over #metoo tijdens gamen

van hogeschool NHL Stenden – maakt de vergelijking met die andere door mannen gedomineerde wereld. „Je hebt voetbal én vrouwenvoetbal. Vrouwen doen steeds meer mee, maar echt serieus worden ze niet genomen. Tot ze het EK winnen, dan verandert het een beetje. Het heeft dus gewoon te maken met status. Ook gamen wordt nog vaak gezien als iets wat voorbehouden is aan mannen. Iets wat alleen zij goed kunnen.”

Dit stereotiepe beeld van gamen versterkt de heersende cultuur van vrouwenhaat onder een bepaalde groep spelers. Die cultuur is gevormd door een industrie die aannam dat haar belangrijkste publiek tienerjongens en mannelijke adolescenten waren, zo stelde mediawetenschapper Dan Hassler-Forest van de Universiteit Utrecht in *de Volkskrant*. „Er is een traditie gebouwd waarin de spellen en de online omgeving op hun behoeften is gericht. In die traditie ligt de nadruk op geweld en hebben vrouwen vaak een ondergeschikte rol, als lustobject. Die traditie willen de mannen behouden.”

Ondertussen blijkt uit marktonderzoek dat het aantal vrouwelijke gamers elk jaar groeit. Volgens het bureau Newzoo is 46 procent van de wereldwijde gamegemeenschap inmiddels vrouw. Kerstens: „De

Opruimen rommel op snelwegen verloopt al dagen heel moeizaam

ZANDER LAMME

FRIESCHEPALEN De afgelopen dagen werden op meerdere snelwegen blokkades opgeworpen, zoals op de afrit van de A7 bij Frieschepalen. Die ging donderdagochtend dicht en was dat gisteravond nog steeds.

Meerdere snelwegen in Nederland werden besmeurd met onder andere huis-tuin-en-keukenafval, mest, hooi en asbest. Het leidde volgens Rijkswaterstaat en de politie op een aantal plekken tot ongelukken. Het opruimen van de rommel ver-

liep de afgelopen dagen moeizaam. Iedere regio heeft met bepaalde aannemers afspraken. Maar die hebben het in groten getale laten afweten de laatste dagen. „We hebben te maken met calamiteitenaannemers die bedreigd worden of die het zelf niet willen en daarom de klus niet oppakken”, zegt een woordvoerder van de afdeling verkeer- en watermanagement van Rijkswaterstaat. Volgens haar lukt het uiteindelijk op veel plekken om alsnog bedrijven te vinden.

In de noordelijke provincies gaat het vinden van vervangers moeiza-

mer, zegt een woordvoerder van Rijkswaterstaat Noord-Nederland. Op veel dumpplaatsen is dat niet zo'n probleem, zegt ze. Het gaat dan om een oprit bijvoorbeeld die weliswaar geblokkeerd is, maar waar auto's nog over de vluchtstrook kunnen. Bij Frieschepalen was dat niet het geval. Op foto's is te zien dat er een heel divers rommelpalet ligt.

Zelf opruimen door Rijkswaterstaat is geen optie. De dienst heeft volgens de woordvoerder van verkeer en watermanagement niet „het materieel” om de troep op te ruimen.

verhouding is bijna 50/50. Maar dit valt niet op. In het meest gunstige geval lijkt de verhouding eerder 80/20.”

Dit vertekende beeld ontstaat omdat veel vrouwen tijdens het online gamen hun identiteit verhullen. Dit is hun manier om zichzelf te beschermen tegen de stroom beledigingen en opmerkingen waardoor ze zich geobjectiverd en geseksualiseerd voelen. „Ze gebruiken een mannelijke avatar, schakelen de voice-functie uit zodat niemand hoort dat ze vrouw zijn of gebruiken zelfs speciale software waarmee ze hun stem kunnen vervormen”, zegt Van Kuik.

Een andere ontwijkstrategie is dat vrouwen alleen nog maar met vrienden gamen – waarbij dezelfde sociale omgangsvormen als in het echte leven gelden – en niet meer tegen onbekenden spelen. Of dat ze stoppen met een bepaald type spel. Van Kuik: „In zogenaamde shooting games zoals Fortnite waarin veel geweld wordt gebruikt, is de vrouwenhaat erger.”

Iris van Kuik

Joyce Kerstens

Uit Van Kuiks onderzoek blijkt dus dat vrouwelijke gamers zich wel afschermen tegen haat, maar geen van de door hen genoemde tactieken doorbreekt cybermisogynie. Wat wel helpt, stelt Kerstens, is het melden van ongewenst gedrag. „Elke game heeft hiervoor een rapportagesysteem. Afhankelijk van de misdrijving wordt de betreffende gamer voor korte of langere tijd verbannen uit het spel.” De vrouwen die Van Kuik interviewde, maken wel melding van homofobie of racisme in een spel, maar niet van misogynie. „Waarom ze dat niet doen? Omdat ze eraan gewend zijn geraakt. Het gebeurt vrijwel altijd. Ze zeggen dat ze het van zich af kunnen zetten, dat ze een hard pantser hebben ontwikkeld of zien nut en noodzaak niet van een melding.”

Van Kuik en Kerstens vinden het belangrijk dat grensoverschrijdend gedrag wél wordt gerapporteerd. Kerstens: „Je geeft duidelijk aan: dit is niet oké. Zonder meldingen geen consequenties.” Daarnaast roepen ze vrouwen

“LEER JONGENS ÉN MEIDEN DAT ZE ELKAARS GELIJKEN ZIJN, FYSIEK ÉN ONLINE

op om meer zichtbaar te zijn online. Meer representativiteit kan helpen om stereotypering te doorbreken. „Durf je uit te spreken: ik ben een gamende vrouw en ik ben er trots op. Hoe meer vrouwen zich laten zien, hoe lastiger het is om ze uit de weg te gaan of ze te belagen.”

Maar het begint natuurlijk, zo benadrukken de beide onderzoekers, bij het gedrag van mannen. Opvoeding speelt daarom een belangrijke rol in de aanpak van cybermisogynie. Als een kind begint met (online) gamen zoeken ouders vaak wel informatie op over zaken als schermtijd en gameverslaving, maar verzuimen ze meestal om het gesprek aan te gaan over het eigen gedrag tijdens het spelen. Dat ze zich vriendelijk, sociaal en respectvol moeten opstellen tegenover andere spelers. Van Kuik: „Leer jongens én meiden dat ze elkaars gelijken zijn in de fysieke wereld én online.”

Voor haar onderzoek organiseerde Van Kuik een meeting met internetrechercheurs die deel uitmaken van de Werkgroep Gaming van de politie. Kerstens: „Die kunnen nu nog niks met een melding, omdat de misstand virtueel gebeurt. Dit valt niet onder het strafrecht. Maar nu spellen steeds realistischer worden, is het de vraag of dit in de toekomst zo moet blijven. Er zijn in de VS vrouwen die zich uitspreken omdat ze tijdens virtual reality aangerand werden. Hun avatar werd lastiggevalen, maar dat voelde echt.”

Wat de politie wel kan doen is zichtbaar zijn online. Zo werd in *Habbo Hotel* zes jaar lang een virtueel politiekantoor 'bemenst'. Kerstens: „Ook in dit onschuldig lijkende kinderspel gebeuren dingen die niet fijn zijn. De politie begon een pilot om de meldingsbereidheid te verhogen met een agent met politiehond als avatar. Dat werkte toen best wel goed. Eens per maand ging het kantoor open en stonden de kinderen echt in de rij om melding te doen bij de digitale wijkagent.”

Volgens Van Kuik en Kerstens zou het een goed idee zijn om zo iets ook in andere spellen te proberen. „Als er meer meldingen komen heb je beter in kaart wat er gebeurt en kun je sneller optreden. Er zijn wel ideeën over bij de politie. Maar het heeft ook met prioriteit te maken. Misogynie staat al niet boven aan het lijstje. En het akelige van dit verhaal is ook nog eens dat het virtueel is. Cybermisogynie is hardnekkig en lastig te doorbreken.”

Hoe houdt de SKS-vloot corona buiten de boot?

TON VAN DER LAAN
ELIZABETH VOGELZANG

GROU De pandemie hield de SKS-skûtsjes noodgedwongen twee jaar aan de wal. Er kan deze zomer eindelijk weer worden gezeild, maar het virus is niet weg en golft stille-tjes door. Hoe houdt de vloot corona buiten de boot?

De skûtsjefamilie streek vrijdag neer in Grou. Na twee jaar ligt de haven aan de Pikmar weer oud en vertrouwd volgepakt met naast de wedstrijdskûtsjes grote vrachtschepen omgebouwd tot drijvende kantines en slaapzalen. Kruiers en zeiljachten eraan vastgeknoopt. Het drijven-

de dorp met bemannings- en familieleden is weer terug op de vertrouwde plekken. Paraat voor de loting en de openingswedstrijd. „We binne der wer”, is wat overal aan de waterkant klinkt.

De pandemie zorgde ervoor dat het skûtsjevolk twee jaar verstoken was van een kampioenschap. Nu er weer gezeild wordt en de masten de skyline van Grou ouderwets domineren, is het een warm weerzien op de steigers. Er wordt gezoend, geknuffeld en hartelijk op schouders geslagen.

Corona is niet langer een belemmering om de silerij door te zetten. Maar het virus is niet weg. In hoeverre is het een factor aan boord? Een

rondje langs de vloot leert dat het geen ding is. Ontsmetten, ventileren, meer afstand? Extra maatregelen zijn nergens getroffen. Het is bijkans ook onmogelijk in de krappe ruimtes.

Is er een reserveschipper aangewezen? Want wat als essentiële mensen opeens positief testen? De teams hebben geen plan B. Ze gaan ervoor en vertrouwen erop dat het meevalt in de buitenlucht. Corona is afgezwakt en maakt mild ziek. Of: „Ast net test, hast it ek net.”

Voor de SKS is het nog immer rondwarende virus geen reden voor het opstellen van speciale regels of protocollen, zegt communicatiebestuurslid Elisabeth Post. „It is dochs

‘Ek binnen de float dogge wy in berop op eigen ferantwurdlikheid’

wat nei de eftergrûn rekke.” De organisatie sluit wat dat betreft aan bij de landelijke aanpak en doet net als de overheid een beroep op eigen verantwoordelijkheid.

Tijdens wedstrijddagen worden folders uitgedeeld met daarop de huisregels die gelden tijdens het

evenement. Daarin is ook een coronaprotocol opgenomen. Naast een vriendelijke oproep: ‘Corona? Wees sportief en blijf thuis’, wordt gewezen op de bekende adviezen als handen wassen, niezen en hoesten in de elleboog, testen en voldoende ventileren.

Mocht een bemanningslid positief testen, dan gaat die persoon naar huis, zegt Post. Voor de rest van het team heeft het geen consequenties. „By in koronagefal oan board hoecht net mear de hiele bemanning yn karantêne.” En verder: „Ek binnen de float dogge wy in berop op eigen ferantwurdlikheid.”

pagina 18-19: In de SKS-vloot zijn alle ogen op iedereen gericht